

Vetlanda kommuns yttrande rörande ”Remiss av betänkandet Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag (SOU 2022:53)”

Sammanfattning:

Vetlanda kommun tillstyrker betänkandets skrivningar om den del som rör förstatligandet av systemansvaret. Alternativet som handlar om statligt huvudmannaskap skulle få allt för stora konsekvenser för det kommunala självstyret och det ser Vetlanda kommun inte som ett alternativ.

Viktigt att utreda vidare är hur förskolan påverkas eftersom den utlämnas från det statliga systemansvaret.

Vi delar uppfattningen att staten behöver ta ett större ansvar för flera delar i skolväsendet. Vetlanda kommun lyfter framför allt fram kompetensförsörjning och IT-system där det finns stora utmaningar framåt.

Bakgrund

På uppdrag av regeringen har Thomas Persson (generaldirektör för Myndigheten för yrkeshögskolan) sedan 22 december 2020 lett arbetet med att ta fram ett beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för skolan. Det är viktigt att notera att uppdraget inte berör frågan ”om?” utan enbart frågan ”hur?”.

Uppdraget redovisades i form av ett betänkande till ansvarigt statsråd i oktober 2022. Den 22 december 2022 skickades betänkandet på remiss till ett antal statliga myndigheter, olika intresseorganisationer samt ett femtiotal kommuner, varav Vetlanda kommun är en av remittenterna.

Alla yttrande på remissen ska ha inkommit till utbildningsdepartementet senast 31 mars 2023. Betänkandet stakar ut två möjliga vägar att öka statens ansvar för skolan. Betänkandet definierar att det finns två huvudsakliga områden för det statliga ökade ansvarstagandet: huvudmannaskap respektive systemansvar.

Slutsatser

Det finns flera mycket goda intentioner i utredningen som vi anser bör lyftas fram och genomföras. Dessa kan bidra till ökad likvärdighet inom skolan samt skapa ett stabilt och

säkert förhållningsätt att planera verksamheten för både stat och huvudmän. Vetlanda kommun väljer att fördjupa skrivningar inom tre områden.

Kompetensförsörjning

Vetlanda kommun tillstyrker delen i utredningen gällande kompetensförsörjning och belyser samtidigt våra utmaningar. Vår kommun är en industrikommun belägen mellan de större städerna Jönköping och Växjö. Kommunen har en stor yta och är i vissa delar glest befolkat. Andelen av befolkningen med eftergymnasialutbildningen är låg och en stor andel unga flyttar i samband med sina studier till kommuner med universitet och högskola. Det är för få av de utflyttade ungdomarna som kommer tillbaka och om urbaniseringstrenden fortsätter, vilket enligt forskare är troligt, kommer vi ha stora utmaningar att erbjuda en skola med god kvalitet som leds av utbildade behöriga pedagoger, vilket är grunden för en likvärdig skola. Därmed välkomnar vi att:

- Staten ökar sitt ansvarstagande för kompetensförsörjningen både till förskola och grundskola och gymnasieskola. Det bör vara ett statligt och nationellt ansvar med överblick över skolan kompetensbehov. Vetlanda kommun anser att dagens system inte ger likvärdiga förutsättningar för huvudmännen.

Ekonomi

Vetlanda kommun vill förorda vissa delar i utredningen som gäller ekonomiskt ansvar. Att staten tar fram principer som bör vara vägledande för en nationell fördelning av resurser till skolan är välkommet. Vi bedömer att förslaget om ett så kallat sektors bidrag för undervisningens kostnader (främst lärarlöner) riktat till huvudmannen är tillräckligt. Följaktligen bör därmed många av de riktade statsbidrag kunna tas bort och inrymmas i sektors bidraget. Vetlanda kommun har en resursfördelningsmodell som vi bedömer fungerar väl och som kompenserar för olika socioekonomiska och strukturella förutsättningar för enheterna i grundskola. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen behöver det ekonomiska resursfördelningssystemet utredas mer och hänsyn bör tas till den nya reformen kring gemensam planering och dimensionering av dessa verksamheter.

IT-system

Vi bedömer att staten bör ta ett övergripande ansvar för att samordna frågor om digitalisering och effektiva IT-lösningar. Staten bör också utveckla och administrera IT-system som är gemensamma för hela skolsystemet. Vi lägger mycket resurser idag på att upphandla och underhålla våra system och är hänvisade till ett fåtal aktörer på marknaden. Aktörer som inte alltid är lyhörda för lokala specifika behov.

För barn- och utbildningsnämnden Vetlanda kommun.

Henrik Wågesson, skolchef